

literatura
XAVIER ALIAGA

Mai un literat de Corea del Nord que encara estigués vivint en aquell hermètic i autoritari país havia pogut publicar una obra literària crítica amb el delirant règim comunista. El revelador i necessari 'L'acusació. Relats prohibits de Corea del Nord', publicats sota el pseudònim de Bandi, ens arriba en català de la mà d'Hèctor Bofill i Hye Young Yu. Un colpidor recull de narracions que descriu amb pols literari les miserables existències dels nord-coreans sota el jou totalitari.

Escriure des de dins de la gola del monstre

L'acusació
BANDI

Traducció d'Hèctor Bofill i Hye Young Yu
Periscopi, Barcelona, 2017
Relats, 232 pàgines

“Cinquanta anys en aquesta terra del Nord / tot vivint com un autòmat / tot vivint com un humà sotmès al jou / he escrit aquestes històries / no encoratjat pel talent / sinó per la pura indignació / no amb tinta i ploma / sinó amb els ossos xops de sang i de llàgrimes”. Aquest és un fragment del poema introductor que Bandi, el pseudònim sota el qual s'amaga la identitat d'un escriptor nord-coreà, fa la presentació de la seua obra als lectors. Històries “àrides com el desert”, “rudes com una prada salvatge”. “Tosques com eines de pedra”, ens adverteix l'autor.

Certament, els relats continguts en *L'acusació* són aspres, incòmodes. I l'estil, amb matisos, funcional, auster. Però això no significa que no hi haja pols ni volada literaris. Sobre aquestes històries necessàries, que havien de ser narrades, que posen el focus sobre una realitat tan hermètica com esfereïdora, plana una mirada sòlida i ferma des del punt de vista literari. *L'acusació*, decididament, és un llibre important. Amb una increïble intrahistòria a l'esquena.

Segons les dades facilitades per l'ONG Solidaritat i Drets de l'Home per

als refugiats de Corea del Nord, Bandi, literalment 'lluerna', nascut l'any 1950, és un autor coreà integrat en una associació d'escriptors del règim i que arribà a tenir cert èxit. Tot i una satisfactòria integració en la vida literària del país, controlada pel Govern, com tot, Bandi va començar a qüestionar-se el funcionament i l'organització de la societat coreana, els morts a causa de la fam, el model econòmic i el sistema de castes o les represàlies contra la ciutadania. Fruit d'aquell replantejament, l'autor decidí que havia de donar a conèixer la realitat de Corea del Nord, la miserable vida quotidiana dels seus conciutadans. La difusió en l'estranger d'aquelles històries, tanmateix, era un problema de difícil resolució.

Com s'explica en el volum a través de Kim Song-dong, periodista de la revista *Wolganjonson*, vista la dificultat d'abandonar el país amb l'esposa i els fills, es plantejà la possibilitat de confiar els manuscrits a una parenta que havia decidit fugir en direcció a la Xina. Però no semblava una opció senzilla. Bandi decidí esperar-se a una altra ocasió. A grans trets, aquesta parenta, després de no poques

teatre

Francesc Foguet escriu sobre el muntatge 'Bodas de sangre', dirigit per Oriol Broggi

música

Moisés Pérez ens acosta a l'àlbum romàntic de Joan Isaac, 'Manual d'amor'

art

La mostra del fotògraf Robert Frank a l'IVAM, passejada per Xavier Aliaga

vicissituds, aconseguí passar a Corea del Sud i obtenir l'aixopluc de l'ONG esmentada adés. I començà a fer gestions per poder traure els escrits de Bandi, tal com li havia promès que faria.

El desllorigador d'aquesta història és un amic xinès d'origen coreà de Do Hui-yun, president de la mateixa ONG. Aquesta persona tenia previst fer un viatge per veure la seua família en la mateixa regió on vivia Bandi. I amb una carta de la parenta de l'escriptor es presenta a casa seua i li reclama els escrits per traure'ls del país. L'autor sembla que dubtà, però finalment tragué els manuscrits

d'un amagatall i els lliurà al seu benefactor xinès, qui finalment aconseguí traure el material amagat entre uns quants llibres de propaganda del règim per fer bona impressió en els controls.

Paradoxalment, *Antologia de textos de Kim Il-sung*, entre altres volums d'exaltació, serví per amagar primer i difondre més tard un material que és una puntada de peu al centre de l'estómac del règim. A hores d'ara, Bandi encara és a Corea del Nord, suposadament ampliant el material sota la bota del successor de Kim Il-sung, Kim Jong-Il, i del seu fill, el grotesc Kim Jong-un, actual líder suprem

del país. "Si la meua obra és publicada a Corea del Sud, això serà suficient per fer-me feliç", sembla que li digué l'escriptor al seu correu xinès.

La història té un punt rocambolesc que alimenta l'escepticisme. Tant, que els editors catalans, Periscopi, acompanyen l'edició de diferents textos explicatius i d'una nota amb aclariments en la qual asseguren haver verificat l'autenticitat de l'obra amb la informació de l'editor coreà, Cho Gab-je, i de la primera editorial que va publicar el llibre fora de Corea, Éditions Philippe Picquier. Veritablement, no era possible provar la procedència i →

→ la identitat de l'autor, però Periscopi ja havia decidit l'edició "abans de conèixer-ne els factors extraliteraris exposats". Per l'entitat i valor literari "indiscutibles" dels relats.

Quan *Lacusació* es va publicar, la propaganda nord-coreana difongué que el llibre s'havia escrit a Corea del Sud. Lògicament, la història de Bandi té un punt cinematogràfic, però el règim de Kim Jong-un no és precisament una font creïble en el context internacional.

"Els que hem treballat el text estem convençuts que, efectivament, es tracta d'algú que no sols viu a Corea del Nord, coneix molt bé la societat coreana i escriu en dialecte d'aquell país, sinó que, a més, es tracta d'algú que no es troba molt lluny del règim, perquè el coneix molt bé", explicava en una entrevista en Catalunya Ràdio l'escriptor i jurista Hèctor

Bofill, responsable de l'assenyada versió en català en col·laboració amb la seua esposa Hye Young Yu, dissenyadora, escriptora, traductora i intèrpret nascuda a Corea del Sud.

Tot i ser la primera experiència d'ambdós a l'hora de traslladar un text coreà al català, el resultat ha estat una traducció meritòria i curosa, que no abusa de les notes —malgrat el desco-neixement dels lectors catalans de la realitat nord-coreana—, resolta amb una prosa fluida, punyent i evocativa emanada sense dubte de l'original però ben resolta en català.

Qüestions estilístiques a banda, l'interès de *Lacusació* rau en l'univers esferidor de víctimes d'un sistema totalitari arbitrari, absurd i profundament injust. Una galeria de persones senzilles, de cor límpid, que tracten de sobreviure a

unes regles de funcionament delirants i a uns funcionaris i comissaris polítics sense entranyes. Els relats, construïts amb precisió i varietat formal, mostren situacions humiliants i vexacions a partir de sospites i acusacions barroeres, com ara la d'una família l'ortodòxia de la qual es posa en qüestió ("culpables d'una violació greu del projecte d'instauració d'ideologia única del nostre Partit...") perquè el seu filllet s'espanta davant el retrat de Marx i del líder suprem. L'acaçament a un ancià, condecorat en infinitat d'ocasions, per voler preservar un vell om que simbolitza l'esdevenidor de la seua existència. L'angoixa brutal d'un home al qual no donen permís per visitar la mare moribunda perquè tothom ha de ser present en els fastos dedicats al líder suprem, l'"Esdeveniment número 1". La del pobre i volenterós encarregat d'un centre de producció de pasta de soja sobre el qual cau l'acusació d'entorpir les exaltades previsions de les autoritats. Entre més.

Aquestes persones, dòcils i submises, adotzenades com dues aloses que l'autor utilitza simbòlicament ("Pobretes, a elles també les han domesticades", diu un personatge en el relat "Tan a prop, tan lluny"), són sotmeses per diverses vies a una pressió excepcional que els condueix a una presa de consciència sobre les aberrants estructures del seu país. "Res al món és comparable amb la decepció i el penediment que suposa prendre consciència que totes les esperances i conviccions (...) no eren més que un miratge", escriu Bandi en "La vida del cavall tresor".

Algunes de les criatures de les narracions planten cara, es juguen la integritat, de vegades vigilats pels seus éssers més estimats, com ara la mare de "L'escenari", que acusa el fill de ser un "bastard reaccionari" perquè se suposa que ha begut alcohol després de la mort del "Gran Líder". L'acusació no resultarà certa, però és el mateix: qualsevol possible desviació penalitza i estigmatitza els sospitosos.

La massa acota el cap per sobreviure. I enmig de tot això, un bri de consciència i dignitat. La dels personatges de Bandi. I la del seu valuosíssim llibre. ●

Matèria de Bretanya
Carmelina Sánchez-Cutillas

34 nova edició

MATÈRIA DE BRETANYA
de CARMELINA SÀNCHEZ-CUTILLAS
NOVA EDICIÓ

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter
Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com